

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧІ АСПЕКТИ У ВИВЧЕННІ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Освітньо-професійна програма

«Німецька мова і література»

перший (бакалаврський) рівень освіти

Галузь знань

01

Освіта / Педагогіка

Спеціальність

014 Середня освіта

(за предметними спеціальностями)

Спеціалізація

014.02 «Середня освіта (мова та література (німецька)) »

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лінгвокраїнознавчі аспекти у вивченні іноземної мови (вибіркові дисципліни / професійна практична підготовка)
Викладач (-і)	Кандидат філологічних наук, доцент Остапович Олег Ярославович Завідувач кафедри німецької філології
Контактний телефон викладача	050 513 96 01
Е-mail викладача	oleg.ostapovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://ceeq.pnu.edu.ua www.d-learn.pnu.edu.ua http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Вівторок 15:30
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна Лінгвокраїнознавчі аспекти у вивченні іноземної мови підсумовує вивчення студентами проблематик країнознавчо та культурологічно релевантного, фонового змісту мовних одиниць, основних концепцій та теорій, які аналізують культурну специфіку мови і мовлення та культурні і ментальні відмінності між представниками різних етномовних спільнот під мовно-дидактичним, педагогічним кутом зору. Курс не лише узагальнює базові теоретичні знання з історії мови, лексикології, трансляторики, мовної дидактики, зарубіжної літератури, психології, філософії та надає їм філологічного і дидактичного спрямування, але й акцентує увагу на їх дидактичному опрацюванні у практиці навчання іноземної мови.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Курс має на меті на базі сформованої мовної, лінгвокраїнознавчої та культурно-комунікативної компетентності майбутніх вчителів іноземної мови, озброїти їх методологічним інструментарієм для реалізації країнознавчо спрямованого навчання іноземної мови. Ця мета досягається через аналіз використання базової культурно-кумулятивної функції мови та базових понять фонових знань, культурного компонента семантики, національної мовної картини світу, лексичних реалій, трансляторних лакун, алюзій вертикального контексту, країнознавчого вокабулярного мінімуму у практичній педагогічній діяльності майбутніх освітян.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>4.1. Загальні компетентності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства. • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. • Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. • Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. <p>4.2. Фахові компетентності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність використовувати в професійній діяльності знання традиційних і новітніх теорій, напрямків, методів і технологій в галузях педагогіки, психології та методики навчання іноземних мов. • Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. • Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. 	

- Здатність планувати, організовувати та проводити уроки та навчальні курси з основної і другої іноземної мови та німецької літератури, а також оцінювати навчальні досягнення учнів.
- Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

4.3. Результати навчання

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення типових задач і проблем професійної діяльності.
- Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію німецької мови і літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної освітньої спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.
- Володіти методикою проведення навчальних занять у ЗЗСО; використовувати різноманітні ефективні форми, прийоми й методи навчання; аналізувати результати засвоєння учнями навчального матеріалу з предмету; оцінювати знання, уміння та навички у системі відповідної шкали оцінювання.
- Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
- Планувати, організовувати та здійснювати освітній процес з урахуванням психологічних і фізіологічних особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів, а також специфіки навчального предмету.
- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів німецькою мовою.
- Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		16	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		20	
самостійна робота		54	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VI	014 Середня освіта	3	Вибірковий

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1. Linguolandeskundliche Relevanz des Fremdsprachenunterrichts 1. Der Begriff «Linguolandeskunde» im Fremdsprachenunterricht. 2. Gegenstand und Aufgaben der linguolandeskundlich bezogenen Fremdsprachenunterrichts 3. Linguolandeskunde versus Fremdsprachendidaktik. Wechselbeziehungen. 4. Methodik der Linguolandeskundlichen Forschung im Fremdsprachenunterricht. 5. Grundbegriffe der Linguolandeskunde im Fremdsprachenunterricht. 6. Thematischer und philologischer Weg der Vermittlung des landeskundlichen Stoffs im Fremdsprachenunterricht.	Лекція, семінар	1, 2, 3, 14, 16	2	5	Лютий 2020
			1		
2. Das Problem des nationalen sprachlichen Weltbildes in der Fremdsprachendidaktik. 1. Relativistische und kontinistische Sprachtheorien im Fremdsprachenunterricht. 2. Hypothese der sprachlichen Relativität und Hypothese der sprachlichen Additivität im Fremdsprachenunterricht. 3. Das begriffliche und	Лекція, семінар	4, 7, 11, 18,	2	5	Лютий 2020
			1		

<p>sprachlichen Weltbild und die Fremdsprachendidaktik.</p>					
<p>3. Realienwörter und Hintergrundkenntnisse im linguolandeskundlichen Wortschatzminimum</p> <p>1. Der Begriff der Hintergrundkenntnisse in der Fremdsprachendidaktik. 2. Definition und Merkmale der Realien. Ihre methodische Relevanz. 3. Realienwörter und äquivalenzlose Lexik im Fremdsprachenunterricht. 4. Klassifikation und Übersetzung der Realienwörter im linguolandeskundlichen Wortschatzminimum</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>1, 2, 3, 6, 10, 14, 22</p>	<p>2 1</p>	<p>5</p>	<p>Березень 2020</p>
<p>4. National-kulturelle Komponente der Semantik und ihre Rolle im Fremdsprachenunterricht.</p> <p>1. Linguolandeskundliche Theorie des Wortes. Ihre methpdischen Ansätze. 2. Linguolandeskundliche Analyse der lexikalischen Semantik in der Praxis des Fremdsprachenunterrichts 3. National-kulturelle Komponente der Semantik gnoseologisch, ontologisch, denotativ, signifikativ, konnotativ und didaktisch. 4. National-kulturelle Komponente der Semantik in Phraseologismen. Sprachdidaktische Wichtigkeit.</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>5, 10, 12, 13, 22</p>	<p>2 1</p>	<p>5</p>	<p>Березень 2020</p>
<p>5. Internationaler Wortschatz im Fremdsprachenunterricht</p> <p>1. Internationalisierung als sprachliche Universalie und ihre Bedeutung für die</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>1, 2, 3, 6, 10, 12, 14, 16, 20, 22</p>	<p>2 1</p>	<p>5</p>	<p>Квітень 2020</p>

<p>Sprachdidaktik. 2. Globalisierung der Wirtschaft und Entwicklung vom Internet in der Praxis des Fremdsprachenunterrichts 3. Internationaler Wortschatz im linguo-landeskundlichen Wortschatzminimum</p>					
<p>6. Neologie im Fremdsprachenunterricht</p> <p>1. Das Wesen der Neologie aus der sprachdidaktischen Sicht. 2. Neologismen als Entlehnungen, Neubildungen und Derivate im linguo-landeskundlichen Wortschatzminimum. 3. Modewörter und Wörter des Jahres im linguo-landeskundlichen Wortschatzminimum.</p>	<p>Лекція, семінар самостійна робота</p>	<p>1, 2, 3, 10, 12, 14, 15, 16, 22</p>	<p>2 1</p>	<p>5</p>	<p>Квітень 2020</p>
<p>7. Der ethnospezifische historische Wortschatz im Fremdsprachenunterricht</p> <p>1. Altgermanische Kulturschätze in gegenwärtigen germanischen Sprachen und ihre Stellung im linguo-landeskundlichen Wortschatzminimum. 2. Epoche des feudalen Mittelalters im germanischen Wortschatz. Sprachdidaktischer Bezug 3. Onymische Lexik als Quelle der kulturgeschichtlichen Information und Bestandteil des linguo-landeskundlichen Wortschatzminimums.</p>	<p>Лекція, семінар самостійна робота</p>	<p>1, 2, 3, 10, 12, 14, 15, 16, 22</p>	<p>2 1</p>	<p>5</p>	<p>Травень 2020</p>
<p>8. Vertikaler Kontext im Fremdsprachenunterricht</p> <p>1. Literarischer Titel als komplexe Quelle der</p>	<p>Лекція, семінар самостійна</p>	<p>1, 2, 3, 10, 12, 14, 16, 22</p>	<p>2 1</p>	<p>5</p>	<p>Травень 2020</p>

<p>kulturbezogenen Information im Fremdsprachenunterricht. 2. Der Begriff des vertikalen Kontextes. Seine Komponenten, pragmatisches Potential und Didaktisierung. 3. Komplexe kulturelle Konnotation des Textes als des Ganzen. Ihre Vermittlung in der Praxis des Fremdsprachenunterrichts</p>	<p>робота</p>				
<p>9. Nationale Sprachvarietäten und die Sprachdidaktik 1. Deutsch als plurizentrische Sprache. Sprachdidaktische Auswirkungen. 2. Theorie der nationalen Sprachvarietäten und der Fremdsprachenunterricht 3. Besonderheiten des Österreichischen Deutsch und des Schweizer Deutsch auf phonologischer, orthographischer, morphologischer, syntaktischer und lexikalischer Ebene. Ihre Berücksichtigung im Fremdsprachenunterricht</p>	<p>Лекція, семінар самостійна робота</p>	<p>8, 9, 17, 19, 21</p>	<p>2 1</p>	<p>5</p>	<p>Червень 2020</p>
<p>10. Paralinguistische, orthographische und lexikographische Aspekte des Linguolandeskundlich relevanten Fremdsprachenunterrichts 1. Kulturspezifika der Gesten und ihres sprachlichen Ausdrucks im Fremdsprachenunterricht. 2. Didaktische Vermittlung der graphischen Bezeichnungen und Abbreviaturen als Träger der Kulturspezifika.</p>	<p>Лекція, семінар самостійна робота</p>	<p>1, 2, 3, 5, 6, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 22</p>	<p>2 1</p>	<p>5</p>	<p>Червень 2020</p>

3. Linguolandeskundliche Wörterbücher als angewandtes Unterrichtsmittel.					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).</p> <p>Участь в роботі впродовж семестру/залік - 100</p> <p>Поточний контроль включає: тестування, виконання практичних завдань, самостійну роботу, усне опитування, реферат, доповідь, дистанційне навчання – тести.</p> <p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до заліку становить максимум 50 балів, бал за складання заліку (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів. Студент, який не набрав 25 балів, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Передбачене одне письмове підсумкове тестування, яке охоплює 50 завдань, з них кожне оцінюється по 0,5 балів (максимальна кількість балів – 25).</p> <p>Зразок підсумкової контрольної роботи (тесту) наведено в робочій програмі</p>				
Семінарські заняття	<p>Усні відповіді, реферат, виступ, тести, доповідь, дистанційне навчання.</p> <p>Оцінюються по п’ятибальній системі</p> <p>Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 25 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 1.</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовними модулями (оцінювання роботи студента під час практичних занять; поточне тестування після вивчення розділу; реферат)</p> <p>При виставленні допуску до заліку (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.</p>				

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час заліку (модуль 2). Допуск до заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів).

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю.

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

На консультаціях викладача студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять і письмової роботи.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Положення 1](#) і [Положення 2](#)

Рекомендована література

Основна

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. - 2-е изд. - М.: Сов. энцикл., 1969. - 607 с.
2. Брутян Г. А. (1968) Гипотеза Сепира-Уорфа. — Ереван: Луйс.
3. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Лингвострановедческая теория слова. - М.: Рус. яз., 1980. - 320 с.
4. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. - 2-е изд., испр. и доп. - М.: Высш. шк., 1986. - 416 с.
5. Гумбольдт В. фон. О различии строения человеческих языков и его влияния на духовное развитие человечества // Избранные труды по языкознанию. - М., 1984. - С. 34 – 298
6. Домашнев А.И. Очерк современного немецкого языка в Австрии. – М.: Высш. школа, 1967. – 179 с.
7. Домашнев, А.И. Современный немецкий язык в его национальных вариантах. – Л.: Наука, 1983. – 231 с.
8. Кривоносов А.Т. Философия языка / А.Т. Кривоносов. – М.: ИЦ «Азбуковник», 2012. – 788 с.
9. Левицкий В.В. Семасиология. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 508 с.
10. Мальцева Д. Г. Страноведение через фразеологизмы. - М., Высш. школа, 1991. - 173 с.
11. Розен Е. И. Немецкая лексика: история и современность. - М.: Высшая школа, 1991. - 96 с.
12. Ярцева Н. Г. Лингвистический энциклопедический словарь. – М.: «Высшая школа», 1990.
13. Ammon U. Die deutsche Sprache in Deutschland, Österreich und der Schweiz: Das Problem der nationalen Varietäten. — Berlin / New York: de Gruyter. — 1995. - 575 S.
14. Coseriu E. Geschichte der Sprachphilosophie. Von den Anfängen bis Rousseau. – Tübingen: Francke, 2003.
15. Die viersprachige Schweiz // Hrsg. von Hans Bickel u. Robert Schlapfer.- 2., neubearb. Aufl.- Aarau; Frankfurt a.M.; Salzburg:Sauerlander,2000.- 319 S.
16. Muhr R. (hrsg.) Internationale Arbeiten zum österreichischen Deutsch und seinen nachbarsprachlichen Bezügen. — Wien: Verlag Holder-Pichler-Tempsky. - 1993— 133 S.
17. Ogyu O. D. Lexikologie der deutschen Sprache / O. D. Ogyu. – Winnytsya: Nowa Knyha, 2003. – 416 S.
18. Riesel E. Der Stil der deutschen Alltagsrede. — М.: Vyssaja skola, 1964. —315 S.
19. Sapir E. (1961) Die Sprache. — München: Max Hueber Verlag.
20. Weisgerber L. (1971) Die geschichtliche Kraft der deutschen Sprache. — Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwan.
21. Whorf B. L. (1956) Language, Thought and Reality. — Cambridge, Mass.: MIT; New York:

J.Wiley; London: Chapman Hall.

22. *Whorf B. L.* (1997) *Sprache – Denken – Wirklichkeit. Beiträge zur Metalinguistik und Sprachphilosophie.* – Reinbeck bei Hamburg: Rowolt.

Додаткова

1. *Блэк М.* (1960) Лингвистическая относительность: Теоретические воззрения Бэнджамена Ли Уорфа // Новое в лингвистике. — М. — Вып. 1. — С. 199 – 212.
2. *Потебня А. А.* Из лекций по теории словесности: басня, пословица, поговорка. - Харьков, 1930. - 119 с.
3. *Потебня А. А.* Мысль и язык. - К.: Синто, 1993. - 190 с.
4. *Серебренников Б. А. (ред)* (1988) Роль человеческого фактора в языке (язык и картина мира).— М.: Наука.
5. *Соколовская Ж. П.* «Картина мира» в значении слов. «Семантический фанатизм» или «Катехизис семантики»? - Симферополь: Таврия, 1993. - 231 с.
6. *Телия В. Н.* Коннотативный аспект семантики номинативных единиц. - М.: Наука, 1986. - 143 с.
7. *Телия В. Н.* Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. - М.: Школа «Языки русской культуры», 1996. - 284 с.
8. *Clyne M.* *Language and Society in the German-Speaking Countries.* Cambridge [u.a.]: Cambridge Univ. Press. - 1984
9. *Clyne M.* *Pluricentric Languages.* — Berlin / New York.- 1992. - 652 P.
10. *Ebner J.* *Wie sagt man in Österreich? Wörterbuch der österreichischen Besonderheiten.* Duden-Taschenbücher. — Mannheim / Wien / Zürich: Dudenverlag Bibliographisches Institut, 1980. — 252 S.
11. *Gipper H.* (1972) Gibt es ein sprachliches Relativitätsprinzip? Untersuchungen zur Sapir-Whorf Hypothese. — Frankfurt-am-Main: Fischer (Conditio humana).
12. *Hexelschneider E.* *Interkulturelle Verständigung und Fremdsprachenunterricht // Deutsch als Fremdsprache.*- 1986. - N 1. - S. 1-6.
13. *Kretschmer P.* *Wortgeographie der hochdeutschen Umgangssprache.* – Göttingen: Vandenhoeck. – 1969.
14. *Lötscher, Andreas.* *Schweizerdeutsch: Geschichte, Dialekte, Gebrauch.* – Frauenfeld; Stuttgart: Huber, 1983
15. *Meyer K.* *Wie sagt man in der Schweiz? Wörterbuch der schweizerischen Besonderheiten.* Duden-Taschenbücher. — Mannheim / Zürich: Dudenverlag, 1989. — 380 S.
16. *Österreichisches Wörterbuch.*—Wien: Verlag Jugend und Volk, Österreichischer Bundesverlag, 1990. — 501 S.
17. *Pollak W.* *Was halten die Österreicher von ihrem Deutsch? Eine sprachpolitische und soziosemiotische Analyse der sprachlichen Identität der Österreicher.* - Wien: ÖGS//ISSS, 1992. – 170 S.
18. *Rash F.* *Die deutsche Sprache in der Schweiz.* - Bern: Peter Lang, 2002. – 294 S.
19. *Schaf A.* (1964) *Sprache und Erkenntnis.* — Wien / Frankfurt / Zürich: Europa Verlag.
20. *Werlen I.* (2002) *Sprachliche Relativität.* – Tübingen / Basel: Francke.
21. *Wiesinger P. (hrsg.)* *Das österreichische Deutsch.* — Wien / Köln / Graz, Böhlau Verlag. - 1988.

Викладач Остапович Олег Ярославович